

Riigi Tugiteenuste Keskus	Protsessi omanik: FAO juhataja	Tähis: K9
	Kinnitamise kuupäev: <DataType30850504_4_1 />	Versioon nr: 3
	Avaldatud: intranetis	Lk. 1 / 18

Riigi Tugiteenuste Keskuse riigiarvestuse finantsaruannete koostamise sise-eeskiri (K9)

Protsess: riigiarvestuse finantsaruannete koostamise

Protsessi omanik: FAO juhataja

Versioon: 10

Kinnitatud: <DataType30850504_4_1 />

Riigiarvestuse finantsaruannete koostamise sise-eeskiri sisaldab:

1. Üldpõhimõtted	1
2. Mõisted	3
3. FAO tööprotsess riigi majandusaasta aruande osade koostamiseks	5
4. Saldoandmike infosüsteemi klassifikaatorite, kasutajate ja aruannete valemite haldamine	5
5. Saldoandmike esitamise tähtajale eelnevad igakuised tegevused	7
6. Aastapõhiste saldoandmike esitamise tähtajale eelnevad tegevused	7
7. Saldoandmike ja makseandmike esitamise kontrollimine	8
8. Esmased saldoandmike kontrollid	8
9. Põhjalik saldoandmike kontroll	10
10. Saldode võrdlusfailid	11
11. Konsolideerimiskanded	12
12. Auditeeritud aastaaruannete vastavuse võrdlemine saldoandmikega	13
13. Raamatupidamise aastaaruande koostamine	13
14. Raamatupidamise aastaaruande esitamine auditeerimiseks	16
15. Tegevused auditi ajal ja aruande lõpetamine	16

1. ÜLDPÕHIMÕTTED

1.1. Sisu ja eesmärk:

- 1.1.1. Käesoleva sise-eeskirja eesmärk on kehtestada Riigi Tugiteenuste Keskuse (edaspidi RTK) finantsarvestuse osakonna (edaspidi FAO) riigiraamatupidamisega tegelevatele töötajatele sise-eeskiri riigi finantsaruannete kvaliteetseks ja tähtaegseks koostamiseks ja esitamiseks, sh riigi konsolideeritud ja konsolideerimata raamatupidamise aastaaruande ning täiendava informatsiooni koostamiseks ja esitamiseks kohalike omavalitsuste kohta ning avaliku sektori ja valitsussektori kohta.
- 1.1.2. Sise-eeskirjas on hõlmatud FAO töötajate pidevad, igakuised ja kvartaalsed tegevused ning täiendavalt aastaaruande koostamiseks vajalikud tegevused. Igakuised tegevused tehakse sealjuures ka kvartaalselt. Igakuised ja kvartaalsed tegevused tehakse ka aastaaruande koostamiseks.
- 1.1.3. FAO koostab finantsaruandeid saldoandmike andmete põhjal. Saldoandmikke kogutakse valitsussektoris kuuluvatelt aruandekohustuslastelt igakuiselt ja ülejäänud

Riigi Tugiteenuste Keskus	Protsessi omanik: FAO juhataja	Tähis: K9
	Kinnitamise kuupäev: <DataType30850504_4_1 />	Versioon nr: 3
	Avaldatud: intranetis	Lk. 2 / 18

aruandekohustuslastelt kvartaalselt. Igakuiste ja kvartaalsete andmike kogumise ja kontrollimisega valmistatakse ette aastaaruande koostamiseks vajalike andmete õigsust.

1.1.4. FAO koostab igakuiste saldoandmike baasil riigi konsolideerimata bilansi ja tulemiaruarande, kohaliku omavalitsuse (edaspidi KOV) üksuste konsolideerimata bilansi ja tulemiaruarande ning valitsussektori bilansi ja tulemiaruarande. Lisaks sellele koostab FAO riigieelarve täitmise aruarande ja ülejäägi/puudujäägi aruarande valitsussektori ja selle allsektorite kohta ning esitab koondandmed Rahandusministeeriumi (edaspidi RM) riigieelarve osakonnale ja fiskaalpoliitika osakonnale. Samuti koostab FAO igakuiste saldoandmike alusel avaliku sektori finantsarvestuse ja -aruandluse juhendi §-s 10¹ nõutud aruanded ja avaldab need oma kodulehel.

1.1.5. FAO koostab kvartaalsete saldoandmike baasil riigi konsolideeritud bilansi ja tulemiaruarande, KOVide konsolideeritud bilansi ja tulemiaruarande ning avaliku sektori bilansi ja tulemiaruarande.

1.1.6. FAO koostab aasta kohta esitatud saldoandmike baasil riigi konsolideeritud ja konsolideerimata raamatupidamise aastaaruande, informatsiooni KOVide kohta ning informatsiooni avaliku sektori ja valitsussektori kohta.

1.2. Kasutusulatus: RTK FAO riigiraamatupidamisega tegelevad töötajad.

1.3. Vastutajad: Riigi majandusaasta koondaruande koostamise ja esitamise eest vastutab RM. Oluliseks osaks aruandest on riigi konsolideeritud ja konsolideerimata raamatupidamise aastaaruanne, mis sisaldab informatsiooni kohalike omavalitsuste, avaliku sektori ja valitsussektori kohta. Nimetatud osa aruandest koostab ja esitab RMile RTK FAO.

1.4. Viited:

Õigusaktid

1. Riigieelarve seadus
2. Raamatupidamise seadus
3. Rahandusministri 11.12.2003 a määrus nr 105 "Avaliku sektori finantsarvestuse ja -aruandluse juhend"

Juhendmaterjalid ja muud dokumendid

1. Kontoplaani kasutusjuhend
2. Saldoandmiku kontrolli juhend
3. Juhend bilansiväliste kontode esitamiseks
4. Juhend toetuste kajastamiseks kasumit mittetaotlevatele üksustele
5. Juhend toetuste kajastamiseks kasumit taotlevatele üksustele
6. Juhend toetuste kajastamiseks kasumit taotlevatele üksustele (IFRS)
7. Toetuse saaja saldoteatise vorm
8. Juhend toetuse kajastamiseks finantseerimistehinguteks
9. Raamatupidamiskannete näited
10. Konsolideerimise raamatupidamiskannete näited
11. Raamatupidamiskannete näited koolidele
12. Raamatupidamiskannete näited-äriühing
13. Raamatupidamiskannete näited reorganiseerimise kohta (RV 17,18)
14. Pensionieraldiste arvestuse juhend
15. Avaliku sektori finantsarvestuse vormide näidised
16. Kohalike omavalitsuste konsolideerimata aastaaruande juhend
17. Kohalike omavalitsuste konsolideeritud aastaaruande juhend
18. Ümberhindluse näidiskanded kohalikele omavalitsustele
19. Saldoandmike infosüsteemi kasutusjuhend
20. Andmike impordi failid IT-le ja importimiseks Excelist

Riigi Tugiteenuste Keskus	Protsessi omanik: FAO juhataja	Tähis: K9
	Kinnitamise kuupäev: <DataType30850504_4_1 />	Versioon nr: 3
	Avaldatud: intranetis	Lk. 3 / 18

2. MÕISTED

- 2.1. **Riigi majandusaasta koondaruanne (koondaruanne)** – RM poolt Riigikogule esitatav igaaastane aruanne, mis koosneb tegevusaruandest, raamatupidamise aastaaruandest, täiendavast informatsioonist KOV üksuste kohta ning täiendavast informatsioonist avaliku ja valitsussektori kohta. Koondaruande juurde kuulub Riigikontrolli poolt koostatud kontrolliaruanne. Koondaruande projekti avaldab RM oma veebilehel hiljemalt 30. juuniks. Riigikontroll esitab selle kohta kontrolliaruande hiljemalt 31. augustiks. RM esitab koondaruande koos Riigikontrolli kontrolliaruandega Vabariigi Valitsusele heakskiitmiseks seitsme tööpäeva jooksul Riigikontrolli kontrolliaruande saamisest. Vabariigi Valitsus esitab koondaruande Riigikogule kinnitamiseks.
- 2.2. **Tegevusaruanne** – koondaruande osa, milles antakse ülevaade olulistest sündmustest ja tegevustest aruandeaastal ning eeldatavatest arengusuundadest järgmisel aastal. Tegevusaruande koostab RM.
- 2.3. **Raamatupidamise aastaaruanne** – koondaruande osa, milles antakse ülevaade riigi konsolideeritud ja konsolideerimata finantsseisundist, finantstulemustest ja rahavoogudest. Raamatupidamise aastaaruanne koosneb viiest põhiaruandest – bilanss, tulemiaruanne, rahavoogude aruanne, netovara liikumise aruanne, riigieelarve täitmise aruanne – ja neid selgitavatest lisadest. Raamatupidamise aastaaruande koostab FAO.
- 2.4. **Täiendav informatsioon KOV üksuste kohta** – koondaruande osa, milles esitatakse KOV üksuste kohta konsolideeritud ja konsolideerimata finantsseisundi, finantstulemuste ja rahavoogude aruanded ja selgitatakse nende tähtsamaid kirjeid. Täiendava informatsiooni koostab FAO.
- 2.5. **Täiendav informatsioon avaliku sektori ja valitsussektori kohta** – koondaruande osa, milles esitatakse avaliku sektori ja valitsussektori kohta konsolideerituna finantsseisundi, finantstulemuste ja rahavoogude aruanded ja selgitatakse nende tähtsamaid kirjeid. Täiendava informatsiooni koostab FAO.
- 2.6. **Avaliku sektori finantsarvestuse ja -aruandluse juhend (üldeeskiri)** – rahandusministri määrusega raamatupidamise seaduse § 35 alusel kehtestatud eeskiri, mis kehtestab arvestuspõhimõtted ja aruandluse vormid avaliku sektori raamatupidamiskohustuslastele ning raamatupidamise korraldamise üldised normid riigiraamatupidamiskohustuslastele.
- 2.7. **Avaliku sektori raamatupidamiskohustuslane (edaspidi aruandekohustuslane)** – Üldeeskirja lisas 2 „Tehingupartnerite nimekiri“ määratud aruandekohustuslane, kes esitab vastavalt üldeeskirjale saldoandmike ja kelle finantsandmed hõlmatakse riigi, KOV üksuste või avaliku ja valitsussektori aruannetes. Aruandekohustuslasteks on riigiraamatupidamiskohustuslased (riigiasutused), KOVid, muud avalik-õiguslikud juriidilised isikud ning eelpool nimetatud aruandekohustuslaste otsese või kaudse valitseva mõju all olevad sihtasutused, mittetulundusühingud ja tütarettevõtjad.
- 2.8. **Saldoandmik** – üldeeskirja lisana kehtestatud kontoplaani alusel aruandekohustuslase poolt esitatud kontokombinatsioonide ja nende saldode järjestatud loetelu, mis esitatakse elektroonselt saldoandmike infosüsteemi.
- 2.9. **Saldoandmike infosüsteem** – elektrooniline andmebaas, kuhu aruandekohustuslased sisestavad oma saldoandmikud, eelarveandmikud, makseandmikud ja finantsplaani andmikud. Saldoandmike infosüsteemi aadress: <https://saldo.rtk.ee/>
- 2.10. **Konsolideeritud saldoandmik** – saldoandmike infosüsteemis automaatselt moodustatud konsolideerimisgruppi kuuluvate üksuste ühine saldoandmik, milles konsolideerimisgruppi kuuluvate üksuste omavahelised varade, kohustuste, netovara, kulude ja tulude saldod on elimineeritud. Konsolideerimisgrupi sisesed elimineerimisele kuuluvad saldod leitakse

Riigi Tugiteenuste Keskus	Protsessi omanik: FAO juhataja	Tähis: K9
	Kinnitamise kuupäev: <DataType30850504_4_1 />	Versioon nr: 3
	Avaldatud: intranetis	Lk. 4 / 18

- hõlmatud saldoandmikes kasutatud tehingupartnerite koodide järgi – hõlmatud üksuste tehingupartnerite koodidega saldod jäetakse aruandest välja.
- 2.11. **Riigiraamatupidamiskohustuslane** – vastavalt raamatupidamise seaduse § 2 lõikele 4 iga ministeerium ja Riigikantselei oma valitsemis- ja haldusala ulatuses, põhiseaduslikud institutsioonid – Riigikogu, Vabariigi President, Riigikontroll, õiguskantsler ja Riigikohus (edaspidi nimetatud ka *riigiasutused*).
 - 2.12. **Kontoplaan** – üldeeskirja lisadega 1-5 kehtestatud kooditabelid, mis koosnevad kontode, tehingupartnerite, tegevusalade, allikate ja rahavoo koodidest.
 - 2.13. **Kontod** – üldeeskirja lisaga 1 kehtestatud kontode koodide loetelu.
 - 2.14. **Tehingupartneri kood** (TP-kood) – igale aruandekohustuslasetele (avaliku sektori üksusele) üldeeskirja lisaga 2 omistatud 6-kohaline kood, millest kolm esimest numbrit tähistavad konsolideerimisgruppi, neljas number tähistab üksuse liiki ja kaks viimast numbrit on järjekorranumbrid. TP-koodide alusel toimub üksuste vaheliste saldode võrdlemine ja automaatne konsolideerimine (aruandesse hõlmatud konsolideerimisgrupi sisesed saldod elimineeritakse automaatselt).
 - 2.15. **Tegevusala kood** (TA-kood) – üldeeskirja lisaga 3 kehtestatud kulude kontodele ja investeeringutele lisatav kood, mis näitab tegevusala, millega seoses kulutusi tehti. Tegevusala kood vastab ülemaailmsele COFOG (Classification of the Functions of Government) süsteemile.
 - 2.16. **Allika kood** (A-kood) – üldeeskirja lisaga 4 kehtestatud kood, mida kasutatakse toetuste jaotamiseks kodumaiseks ja välismaiseks sihtfinantseerimiseks, sh eraldi aruandluse vajaduse korral välismaise sihtfinantseerimise ja kodumaise kaasfinantseerimise jaotamiseks EL fondide kaupa.
 - 2.17. **Rahavoo kood** (RV-kood) – üldeeskirja lisaga 5 kehtestatud kontodele lisatav kood, mille abil koostatakse rahavoo ja muud varade ja kohustiste liikumise aruanded.
 - 2.18. **Eelarveklassifikaator** – rahandusministri määrusega kehtestatud klassifikaator, mis on seotud kontoplaaniga vastavalt riigieelarvet reguleerivatele juhenditele.
 - 2.19. **Riigi konsolideeritud raamatupidamisaruanded** – aruannetesse hõlmatakse riigiasutused koos riigi valitseva mõju all olevate tütarettevõtjate, sihtasutuste ja mittetulundusühingutega. Siia kuuluvad nende üksuste andmed, kelle tehingupartneri kood (edaspidi TP-kood) algab 0-ga ja TP-koodi 4. number on 0, 3, 4 või 5, kusjuures nende üksuste omavahelised saldod on elimineeritud.
 - 2.20. **Riigi konsolideerimata raamatupidamisaruanded** – aruannetesse hõlmatakse riigiasutused. Siia kuuluvad nende üksuste andmed, kelle tehingupartneri kood algab 0-ga ja TP-koodi 4. number on 0, kusjuures nende üksuste omavahelised saldod on elimineeritud.
 - 2.21. **KOV üksuste konsolideeritud raamatupidamisaruanded** – hõlmatakse KOVid koos nende otsese või kaudse mõju all olevate tütarettevõtjate, sihtasutuste ja mittetulundusühingutega. Siia kuuluvad nende üksuste andmed, kelle tehingupartneri kood algab numbritega 1, 2, 3, 4 või 5 ja TP-koodi 4. number on 1, 3, 4 või 5, kusjuures nende üksuste omavahelised saldod on elimineeritud.
 - 2.22. **KOV üksuste konsolideerimata raamatupidamisaruanded** – hõlmatakse KOVid. Siia kuuluvad nende üksuste andmed, kelle tehingupartneri kood algab numbritega 1, 2, 3, 4 või 5 ja TP-koodi 4. number on 1, kusjuures nende üksuste omavahelised saldod on elimineeritud.
 - 2.23. **Avaliku sektori raamatupidamisaruanded** – hõlmatakse riigiasutused, KOVid, muud avalik-õiguslikud juriidilised isikud ja nende otsese või kaudse mõju all olevad tütarettevõtjad, sihtasutused ja mittetulundusühingud. Siia kuuluvad kõik aruandekohustuslased (TP-kood algab numbritega 0, 1, 2, 3, 4, 5 või 6 ja TP-koodi 4. number on 0, 1, 2, 3, 4 või 5), kusjuures nende omavahelised saldod on elimineeritud.

Riigi Tugiteenuste Keskus	Protsessi omanik: FAO juhataja	Tähis: K9
	Kinnitamise kuupäev: <DataType30850504_4_1 />	Versioon nr: 3
	Avaldatud: intranetis	Lk. 5 / 18

- 2.24. **Valitsussektori raamatupidamisaruanded** – hõlmatakse osa avalikust sektorist, kuhu kuuluvad riigiasutused, KOVid, muud valitsussektoris kuuluvad avalik-õiguslikud juriidilised isikud ja nende otsese või kaudse valitseva mõju all olevad sihtasutused, mittetulundusühingud ja äriühingud, kes on Statistikaameti otsusega loetud valitsussektoris kuuluvaks. Siia kuuluvad aruandekohustuslased, kelle TP-kood kood algab numbritega 0, 1, 2, 3, 4, 5 või 6 ja TP-koodi 4. number on 0, 1, 2 või 3, kusjuures nende üksuste omavahelised saldod on elimineeritud.
- 2.25. **Riigieelarve täitmise aruanne** – riigi konsolideerimata aastaaruande koosseisus olev põhiaruanne, milles esitatakse Riigikogu poolt vastu võetud eelarve, lõplik eelarve koos eelarveaastal tehtud muudatustega ning tegelik eelarve täitmine vähemalt Riigikogu poolt vastu võetud detailsuses.
- 2.26. **SAP BO** – tarkvara SAP Business Objects, mida kasutatakse saldoandmike infosüsteemist päringute tegemiseks ja automaatsete aruannete genereerimiseks.

3. FAO TÖÖPROTSESS RIIGI MAJANDUSAASTA ARUANDE OSADE KOOSTAMISEKS

	Tegevuse kirjeldus
1	Avab saldoandmike infosüsteemis eelmise aasta aastaaruande perioodi hiljemalt 1. jaanuaril.
3	Valmistab ette raamatupidamise aastaaruande vormid ning saldoandmike esitamise kontrollimise hiljemalt 7. veebruariks.
4	Kontrollib riigiraamatupidamiskohustuslaste kohta SAP BO-st võetud riigieelarve täitmise aruande EA000 hiljemalt 15. märtsiks ja koostab riigieelarve täitmise aruande projekti hiljemalt 31. märtsiks.
5	Kontrollib saldoandmike esitamist ja nende andmeid kuni saldoandmike lukustamiseni 31. märtsil.
6	Parandab vajadusel saldoandmike ja riigieelarve täitmise aruannet kuni raamatupidamise aastaaruande esitamiseni Riigikontrollile.
7	Koostab saldoandmike esitajate grupisiseste saldode võrdlusfailid kuni 22. aprillini.
8	Võrdleb raamatupidamiskohustuslaste aastaaruandeid saldoandmike infosüsteemis olevate aruannetega aastaaruannete laekumisel ja peab võrdluse läbiviimise kohta eraldi aruannet.
9	Koostab ja sisestab saldoandmike infosüsteemi konsolideerimiskanded hiljemalt 30. aprilliks.
10	Koostab raamatupidamise aastaaruande failid Excelis ja tähtsamate finantsnäitajate kohta eraldi faili hiljemalt 31. maiks. Esitab kõik failid Excelis samaks tähtjaks RMile.
11	Tõstab raamatupidamise aastaaruande Exceli failidest ümber Wordi, kirjutab aastaaruande lisadesse oluliste näitajate või muutuste kohta täiendavaid selgitusi ja esitab RMile hiljemalt 15. juuniks.
12	Kuni Riigikontrolli kontrolliaruande saamiseni (Riigikontrolli tähtaeg hiljemalt 31. augustiks) korraldab raamatupidamise aastaaruande ja täiendava informatsiooni kohta KOVide ning avaliku sektori ja valitsussektori kohta Riigikontrolli küsimustele vastamist ning vajadusel paranduste ja täienduste sisseviimist aastaaruande osadesse.

4. SALDOANDMIKE INFOSÜSTEEMI KLASSIFIKAATORITE, KASUTAJATE JA ARUANNETE VALEMITE HALDAMINE

- 4.1. Saldoandmike infosüsteemis haldab FAO klassifikaatoritena kontode, tehingupartnerite, tegevusalade, allikate, rahavoogude ja eelarvekontode koode. Kontoplaani hoiab FAO

Riigi Tugiteenuste Keskus	Protsessi omanik: FAO juhataja	Tähis: K9
	Kinnitamise kuupäev: <DataType30850504_4_1 />	Versioon nr: 3
	Avaldatud: intranetis	Lk. 6 / 18

veebilehel täiendavalt Exceli failina (kasutajate mugavuse huvides). Kõikidel klassifikaatoritel on kasutusel kehtivuse tunnus (kehtiv või kehtetu). TP-koodide korral on lisatud kontaktisiku nimi, e-posti aadress ja telefoninumber ning informatsioon selle kohta, mis kuupäevast alates TP-kood kehtib ja mis kuupäevast on kehtetu.

- 4.2. Kontoplaani muudatuste haldamine toimub esimesel võimalusel muudatuse kehtima hakkamisest. Kontoplaani koodide muudatuse korral sisestatakse see kõigepealt kontoplaani paranduste faili. Kontoplaani paranduste faile peetakse Wordi failidena ja need nummerdatakse. Paranduste fail suletakse, kui see on kontaktisikutele saadetud ja RTK veebilehel avaldatud. Seejärel avatakse järgmise numbriga paranduste fail. Paranduste failidesse lisatakse ka selgitused muudatuse põhjuse kohta. Parandusfaili number sisestatakse Exceli kontoplaanis selle koodi reale, mida muudeti.
- 4.3. Kontoplaani koodide muudatused sisestatakse paranduste faili lisamisega samaaegselt nii Exceli kontoplaani kui ka saldoandmike infosüsteemi. Kontaktisikute muutused sisestatakse Exceli kontoplaani ja saldoandmike infosüsteemi. Exceli kontoplaani faili uuendatakse kodulehel vähemalt kord kuus iga kuu alguses. Saldoandmike infosüsteemi sisestatud muudatused on nähtavad reaalajas.
- 4.4. Infosüsteemis saab vaadata avalikke aruandeid (v.a mitteavaliku teabe märkega) ilma selleks juurdepääsuõigust omamata. Andmike sisestamiseks ja nende vaatamiseks sisestab FAO töötaja isiku süsteemi kasutajana ja teavitab kasutajat õiguste andmisest. Kasutajad saavad saldoandmike infosüsteemi sisse logida autentides ennast ID-kaardi või mobiil-ID-ga.
- 4.5. Kasutajaid sisestatakse FAO poolt süsteemi järgmiste õigustega:
 - a) administraator – saab luua ja tunnistada kehtetuks klassifikaatoreid, avada ja sulgeda kasutajaid, muuta aruannete valemeid, avada ja sulgeda perioode, sisestada ja muuta saldoandmikke kuni staatuseni „lõplik”;
 - b) haldusala kasutaja – saab sisestada ja muuta andmikke kuni staatuseni „korras” haldusala piires;
 - c) kasutaja – saab sisestada ja muuta andmikke kuni staatuseni „esitatud”;
 - d) kontaktisik- kasutaja rollide alt määratud asutuse kontaktisik, kelle andmed (nimi, telefoni number ja meiliaadress) kuvatakse tehingupartnerite klassifikaatoris;
 - e) kasutaja vaatamisõigustega – saab vaadata andmikke;
 - f) asutuse tegevjuht (kinnitaja) – bilansi ja tulemiaruaruande kinnitaja, kinnitamisel tekib aruande staatus „lõplik”;
 - g) pearaamatupidaja (kinnitaja) – bilansi ja tulemiaruaruande õigsuse kinnitamine enne tegevjuhti, kinnitamisel tekib aruande staatus „korras”.
- 4.6. Uus kasutaja esitab õiguste saamiseks taotluse FAO töötajale RTK kodulehel avaldatud vormi täitmisel või e-kirjaga. Üksusevälisele isikule (nt audiitorile) taotleb vaataja õiguse selle üksuse töötaja, kelle aruannetele juurdepääsuõigust taotletakse. Igale kasutajale määratakse ühtlasi aruandekohustuslased, kelle kohta talle õigused antakse. Kasutajate vahetumisel võetakse eelnevalt kasutajalt õigused ära ja avatakse õigused uuele kasutajale. Info kasutaja muutumise kohta saadab FAO töötajale saldoandmiku endine või uus kasutaja.
- 4.7. Saldoandmike infosüsteemi kasutaja õigused suletakse kasutaja teate alusel töötaja töösuhte lõppemisel või töökohustuste muutumisel. FAO töötaja muudab kasutaja saldoandmike infosüsteemis mitteaktiivseks, mille korral ei ole kasutajal võimalik enam sisse logida.
- 4.8. Saldoandmike kasutajate õigusi inventeeritakse üks kord aastas hiljemalt novembris. Selleks võtab FAO töötaja süsteemist väljavõtte kõigi aktiivsete kasutajate kohta. Aktiivset staatust omavate kasutajate kohta selgitatakse välja, kas õigused peavad jätkuvalt kehtima. Selleks võrdleb FAO töötaja aktiivsete kasutajate andmeid tehingupartnerite nimekirjas olevate kontaktisikute andmetega, üksuste kodulehtedel toodud töötajate nimedega, helistab üle

Riigi Tugiteenuste Keskus	Protsessi omanik: FAO juhataja	Tähis: K9
	Kinnitamise kuupäev: <DataType30850504_4_1 />	Versioon nr: 3
	Avaldatud: intranetis	Lk. 7 / 18

kasutajatele ning teeb vajadusel muid toiminguid, mis kinnitavad kasutaja õiguste kehtivust. Peale paranduste sisseviimist veendub FAO töötaja, et kõik leitud parandused on süsteemis tehtud, võttes süsteemist uue väljavõtte aktiivsete kasutajate kohta. Inventuuri tulemuste kohta säilitatakse Exceli tabel koos selgitustega.

- 4.9. Kontoplaani muudatuste korral muudab FAO töötaja saldoandmike infosüsteemis automaatsete aruannete valemeid ja kontrollib aruannete õigsust peale valemite muutmist. Samuti saadab FAO töötaja SAP BO-s olevates saldoandmike infosüsteemi andmetest genereeritavates aruannetes (nn SALDO aruanded) vajalike muudatuste tegemiseks info majandusarvestuse tarkvara osakonnale ning kontrollib, kas muudatused said õigesti tehtud.

5. SALDOANDMIKE ESITAMISE TÄHTAJALE EELNEVAD IGAKUISED TEGEVUSED

- 5.1. Saldoandmike infosüsteemis avatakse uus periood (kuu) hiljemalt 1 nädal enne esitamise tähtaja saabumist. Tähtaeg saabub järgmise kuu 25. kuupäeval. Avatuna hoitakse minimaalne arv perioode (ainult need, mille avamise tähtaeg on saabunud ja mille kontrollimise periood pole lõppenud), et vältida valesse perioodi andmete esitamist. Avatud perioodide kohta antakse aruandekohustuslastele informatsiooni RTK veebilehel -> Saldoandmike kasutajad (avalehel).
- 5.2. Valmistatakse ette antud kuu saldoandmike ja makseandmike esitajate fail Excelis. Esitajate fail sisaldab kõigi antud kuus saldoandmiku ja makseandmiku esitamiskohustust omavate üksuste nimekirja koos veergudega, kuhu märgitakse jooksvalt andmike esitamise kuupäev ja veeruga, kuhu märgitakse märkused, kui saldoandmikud ja makseandmikud on esitamata. Märkustena sisestatakse tähtjaks saldoandmiku esitamata jätmise põhjused ja teadaolevad kuupäevad, millal aruandeid on oodata (vt sise-eeskirja punkt 7.2) ja tähtjaks esitamata makseandmike kohta saadetud meeldetuletuskirja kuupäev. Aasta lõpu seisuga koostatud esitajate failis hoitakse lisaks andmeid põhjaliku saldoandmike kontrolli käigus leitud vigade ja saadetud e-kirjade kohta ning jälgitakse leitud vigade parandamist (vt sise-eeskirja punkt 9.3). Faili hoitakse RTK võrgukettal Riigi raamatupidamine kataloogi alamkataloogis „Kuu- ja kvartaliaruannete kontr.dokum“ vastava kvartali alamkataloogis.

6. AASTAPÕHISTE SALDOANDMIKE ESITAMISE TÄHTAJALE EELNEVAD TEGEVUSED

- 6.1. Enne aasta kohta kogutavate saldoandmike esitamise tähtaja saabumist valmistatakse ette raamatupidamise aastaaruande vormide põhjad, kus kajastuvad võrdlusandmed eelmise perioodi kohta. Selleks võetakse eelmise aasta aruanded Excelis, tõstetakse eelmise aasta andmed võrdlusandmete lahtritesse ja aruandeaasta andmete lahtrid tühjendatakse. Faile hoitakse RTK võrgukettal Riigi raamatupidamine kataloogi vastava aasta alamkataloogis.
- 6.2. Enne aasta kohta kogutavate saldoandmike esitamise tähtaja saabumist valmistatakse ette aastaaruande lisadena (lisad a1, b1, c1) esitatav aruandekohustuslaste kohta finantsandmeid ja auditeerimise kohta infot sisaldav üksuste fail. Üksuste faili kasutatakse aastaaruande lisade koostamisel. Samuti märgitakse sinna info, kui aruandekohustuse aastaaruanne on võrreldud saldoandmike infosüsteemis olevate aruannetega, tuuakse välja audiitorfirma, kes andis aastaaruande kohta järeldusotsuse ja juhul, kui auditi aruanne sisaldas märkust, siis kirjutatakse faili lühiinfo märkuse kohta (vt sise-eeskirja punkt 12.3). Faili hoitakse RTK võrgukettal Riigi raamatupidamine alamkataloogis „Riigi majandusaasta aruanded“ vastava aasta alamkataloogis.

Riigi Tugiteenuste Keskus	Protsessi omanik: FAO juhataja	Tähis: K9
	Kinnitamise kuupäev: <DataType30850504_4_1 />	Versioon nr: 3
	Avaldatud: intranetis	Lk. 8 / 18

7. SALDOANDMIKE JA MAKSEANDMIKE ESITAMISE KONTROLLIMINE

- 7.1. Alates aruannete esitamise tähtpäevale järgnevast tööpäevast kontrollitakse aruannete olemasolu. Selleks kasutatakse SAP BO-st päringut „Saldoandmike esitamine“ ja „Esitamata makseandmikud“. Esitamata aruanneteks loetakse lisaks ka sellised, kus on esitatud vaid üksikud read ja/või esineb oluline Deebet- ja Kreeditsaldode vahe. Aasta lõpu seisuga esitatud saldoandmikes kontrollitakse lisaks ka bilansivälise informatsiooni esitamist (9-ga algavad kontod, mida aruandekohustuslane lisab oma saldoandmiku lõppu).
- 7.2. Saldoandmiku esitamise tähtpäevale järgneval tööpäeval saadetakse e-kiri aruandekohustuslastele, kes pole saldoandmikku või makseandmikku tähtajaks sisestanud. Neile, kes vaatamata meeldetuletuskirjadele ei ole saldoandmikku esitanud, helistatakse, et selgitada, miks aruanded on esitamata. Selgunud hilinemise põhjused koos oodatava esitamise kuupäevaga märgitakse faili „esitajad“ (vt sise-eeskirja punkt 5.2). Jälgitakse lubaduste täitmist ja vajadusel helistatakse korduvalt, muutes vajadusel ka failis „esitajad“ fikseeritud märkusi.
- 7.3. Aasta lõpu kohta esitatud saldoandmike staatus muudetakse „lõplikuks“ 01. aprillil – s.t saldoandmikud lukustatakse teiste kasutajate eest. Seejärel on võimalik parandusi sisse viia ainult FAO töötajatel. FAO töötajad teevad seda kas aruandekohustuslase taotlusel või olulise vea leidmisel, informeerides saldoandmiku esitaja kontaktisikut.
- 7.4. Kuuaruannete koostamiseks suletakse eelneva kuu (aruandekuu) saldoandmikud iga kuu viimasel kuupäeval. Üldjuhul saldoandmikke hiljem ei avata, v.a üksikud saldoandmikud oluliste vigade või puudujääkide ilmnemisel. Kvartaalsed saldoandmikud avatakse siiski kõigile, kuna kvartaalsete saldoandmike alusel tehakse tehingupartnerite vaheliste saldode võrdlemisel põhjalikum kontroll. Kvartaalsed saldoandmikud suletakse siis, kui FAO töötajad alustavad saldovõrdluste failide koostamist.

8. ESMASED SALDOANDMIKE KONTROLLID

- 8.1. **Deebet- ja Kreeditsaldode vahed (D/K vahed)**
SAP BO aruandest „Saldoandmike esitamine“ võetakse automaatne päring nendest üksustest, kellel on saldoandmikus deebet ja krediti vahe. Nendele üksustele saadetakse e-kiri palvega viga parandada. Kui saldoandmikud on lukus, kontrollitakse D/K vahed veelkord. Viga parandatakse, võttes vajadusel aruandekohustuslasega ühendust selgituse saamiseks.
- 8.2. **Siirded**
Siirete kontrollimiseks võetakse SAP BO aruandest „Saldo päring“ kontode 700000 ja 799999 vahemik, mida kontrollitakse Excelis riigi siseselt (üksused, kelle TP koodi 1. ja 4.number on 0) TP koodide kaupa, KOVide ja muude avalik-õiguslike juriidiliste isikute puhul võetakse võrdluse aluseks TP koodi 4 esimest numbrit (v.a Tallinna Linnavalitsus, kelle TP koodi vahemik on 1001-1241). 7-ga kontosid võivad kasutada riigiasutused omavaheliste arvelduste kajastamiseks (riigi piires) ning KOVid ja muud avalik-õiguslikud juriidilised isikud oma hallatavate asutuste vaheliste arvelduste kajastamiseks. Vahe või vea avastamisel saadetakse e-kiri kas vea tegijale või mõlemale osapoolle ja palutakse viga või vahe parandada. Kui saldoandmikud on lukus, kontrollitakse siirded veelkord. Viga parandatakse, võttes vajadusel osapooltega ühendust selgituse saamiseks.
- 8.3. **Mitterahalised siirded – RV-koodid 15-16 ja 35-36**
Varade ja kohustuste üleandmisel kontrollitakse lisaks 7-ga algavatele kontodele üle ka RV-koodid 15-16 (varade poolel) ja RV-koodid 35-36 (kohustiste poolel), mille kasutamise tingimused on samad nagu 7-ga kontode puhul. Riigi kui ühe juriidilise isiku piires toimuva

Riigi Tugiteenuste Keskus	Protsessi omanik: FAO juhataja	Tähis: K9
	Kinnitamise kuupäev: <DataType30850504_4_1 />	Versioon nr: 3
	Avaldatud: intranetis	Lk. 9 / 18

varade siirete suure mahu tõttu võidakse RV-koodide 15-16 jälgimiseks küsida lisainfot, kui saaja ja vastuvõtja andmeid pole võimalik otseselt paari panna. RV-koodide 15-16 kontrolliks võetakse SAP BO aruandest „Saldo päring“ päring RV-koodide 15, 16, 35 ja 36 järgi. Vahede väljaselgitamiseks viiakse kokku varade või kohustiste üleandjad (RV 15, 35) ja varade vastuvõtjad (RV 16, 36), sealjuures on abiks kontodel 710010 ja 700010 kajastatud tehingupartnerid ja vajadusel ministeeriumidest saadud tabelid varade liikumise kohta. Vahede leidmisel saadetakse osapooltele e-kiri. Kui saldoandmikud on lukus, kontrollitakse mitterahalised siirded veelkord. Viga parandatakse, võttes vajadusel osapooltega ühendust selgituse saamiseks.

8.4. Algsaldod

Algsaldode kontrolliks võetakse päring SAP BO aruandest „Algsaldode kontroll“. Programm toob välja ainult vahed. Vahed näidatakse iga aruandekohustuslase ja konto kaupa, kui RV-koodi nõudvatel kontodel ei lähe kokku saldoandmikus esitatud saldod RV-koodiga 00 samade kontode saldodega eelmise aasta lõpu seisuga (kõik kasutatud RV-koodid kokku). Vahede olemasolul saadetakse aruandekohustuslasele e-kiri. Kui saldoandmikud on lukus ja võrdlusfailid on lõpetatud (vt ka sise-eeskirja p.8), kuid enne konsolideerimiskannete tegemist (vt ka sise-eeskirja p.9), kontrollitakse algsaldod veelkord. Viga parandatakse, võttes vajadusel aruandekohustuslasega ühendust selgituse saamiseks.

8.5. Kulumi kontroll

Kontrollitakse RV-koodide 11, 12 ja 49 ning kontorühmade 610, 611, 613, 614, 351 ja konto 323880 omavahelist vastavust. Lisaks kontrollitakse kulumi kontrolli käigus ka kontodel 157 kasutatava RV koodi 21 (bioloogiliste varade ümberhindlus) ja konto 614 vastavust. Selleks kasutatakse SAP BO aruannet „Kulumi kontroll“ päringut, mis toob välja vahed aruandekohustuslaste ja kontopaaride kaupa. Vahede olemasolul saadetakse aruandekohustuslasele e-kiri. Kui saldoandmikud on lukus, kontrollitakse RV-koodid 11, 12 ja 49 veelkord. Viga parandatakse, võttes vajadusel aruandekohustuslasega ühendust selgituse saamiseks.

8.6. Müüdnud põhivara kontroll

Kontrollitakse RV-koodi 02 ning kontogrupis 381 esitatud müüdnud põhivara jääkväärtuse summade vahelist vastavust. Selleks kasutatakse SAP BO aruannet „Müüdnud põhivara kontroll“, mille päring annab vahed aruandekohustuslaste ja kontopaaride kaupa. Vahede olemasolul saadetakse aruandekohustuslasele e-kiri. Kui saldoandmikud on lukus, kontrollitakse RV-koodi 02 veelkord. Viga parandatakse, võttes vajadusel aruandekohustuslasega ühendust selgituse saamiseks.

8.7. Muude rahavoo koodide kontroll

Eraldi kontrollitakse üle kõikide ülejäänud RV-koodide kasutamise õiguspärasus.

- RV-koodid 13, 14, 23, 26, 27, 43 – nende RV-koodide sisu on ümbertõstmise ühe ja sama saldoandmiku piires, kõikide nende koodide kasutamisel peab iga RV-koodi D/K saldo olema 0; samas kontrollitakse ka kasutatud kontosid vastavalt üleviimise toimingule (nt RV 13 tähendab materiaalse põhivara grupist ümbertõstmist kinnisvarainvesteeringute gruppi jne);
- RV-kood 21 – põhivara (mittefinantsvara) kontodel ümberhindlusena kajastatavate saldode vastaspooleks on kontogrupp 2904, aasta lõpu seisuga konto 298000 või konto 298001 (RV 21) või konto 203500/103500; laenuõuete kontodel on vastaspoolel konto 605; osaluste kontodel konto 652; finantsinvesteeringutel konto 655; bioloogilise vara korral konto 3826;
- RV-koodid 17 ja 18, 37 ja 38 – kontrollitakse vastaskontosid (konto 150 või 151 või 29) ning saaja ja andja kontode ja summade vastavusi;

Riigi Tugiteenuste Keskus	Protsessi omanik: FAO juhataja	Tähis: K9
	Kinnitamise kuupäev: <DataType30850504_4_1 />	Versioon nr: 3
	Avaldatud: intranetis	Lk. 10 / 18

- d) RV-koodid 19 ja 24 – kontrollitakse vastaskontosid (RV-koodi 19 korral kontogrupp 3502 või kontoklass 257, RV-koodi 24 korral kontogrupp 4502) ning saaja ja andja kontode ja summade vastavusi;
- e) RV-kood 29 – selgitatakse iga üksik kasutamise põhjus;
- f) RV-kood 49 - selgitatakse iga üksik kasutamise põhjus, v.a kontoklassis 257, kus see loetakse amortisatsiooniks ja kontrollitakse vastavust kontoklassiga 351.
- 8.8. Kontrolliks kasutatakse SAP BO aruannet „Saldo päring“, millelt võetakse iga RV-koodi päring eraldi Exceli faili ning lisatakse vajalikud vastaskontode päringud. Vigade korral saadetakse aruandekohustuslasele e-kiri. Kui saldoandmikud on lukus, kontrollitakse RV-koode veelkord. Viga parandatakse, võttes vajadusel aruandekohustuslasega ühendust selgituse saamiseks.
- 8.9. **Kontode kasutamine netovara kontogrupis**
Kontrollitakse 29-ga algavate kontode kasutamise õigsust. Üksused, kelle netovarasid saab jaotada kontrolli omavate üksuste TP koodidele (sihtasutused, MTÜ-d, äriühingud), peavad kajastama kontosid 290081, 290091, 291001 ja 291011, 292001, 297001 ja 298001. Üksused, kelle netovarasid ei ole võimalik jaotada kontrolli omavate üksuste TP koodidele, peavad kasutama kontosid 290080, 290090, 291000, 291010, 292000, 297000 ja 298000. Kontrolliks kasutatakse SAP BO aruannet „Saldo päring“, millelt võetakse kontode algusega 29 päring eraldi Exceli faili. Vigade korral saadetakse aruandekohustuslasele e-kiri. Kui saldoandmikud on lukus, kontrollitakse kasutatavate kontode õigsust uuesti. Vead parandatakse, teavitades sellest kasutajaid.
- 8.10. **Tehingupartneri koodid**
TP-koodide kasutamist kontrollitakse sellistel kontodel, mille puhul on kindlad seosed konto ja kasutatava tehingupartneri koodi osas:
- a) käibemaksukulu kontod 601000, 601001, 601002, 601005 – nendel kontodel on tehingupartneri koodina alati nõutav 014001 Maksuamet; Rahandusministeeriumi valitsemisala kasutab koodi 099001;
- b) ülejäänud kontogrupp 6010 kontod – TP-kood vastavalt konto sisule;
- c) deklareeritud maksukohustused kontogrupp 2030 ja deklareeritud maksude ettemaksed kontogrupp 1037 – mõlema grupi korral on maksunõuete ja -kohustuste kontodel nõutavaks 014001 Maksuamet, keskkonnatasudel 010001 Keskkonnaministeerium, lõivude korral riigiasutuse või KOV kood;
- d) deklareerimata maksukohustused kontogrupis 2020, deklareeritud maksukulud töötasu ettemaksetelt (kontod 103931 ja 103932), palgakulu kontod (kontorühm 500) ja tööjõukuludega kaasnevad maksukulude kontod (kontorühm 506) – TP-kood 800699.
Kontrolliks kasutatakse SAP BO aruannet „Saldo päring“, millelt võetakse iga kontogrupi päring eraldi Exceli faili. Vigade korral saadetakse aruandekohustuslasele e-kiri. Kui saldoandmikud on lukus, kontrollitakse TP-koode veelkord. Viga parandatakse, võttes vajadusel aruandekohustuslasega ühendust selgituse saamiseks.
- 8.11. **Vahendatud toetused**
Kontrollitakse toetuste vahendamist kontopaaride kaupa, st 350010-450010, 350030-450030, 350050-450050, 350210-450210, 350230-450230, 350250-450250 võrdsust. Kontrolliks kasutatakse SAP BO aruannet „Saldo päring“, millelt võetakse nende kontode päring Exceli faili. Vigade korral saadetakse aruandekohustuslasele e-kiri. Kui saldoandmikud on lukus, kontrollitakse vahendatud toetusi veelkord. Viga parandatakse, võttes vajadusel aruandekohustuslasega ühendust selgituse saamiseks.

9. PÕHJALIK SALDOANDMIKE KONTROLL

Riigi Tugiteenuste Keskus	Protsessi omanik: FAO juhataja	Tähis: K9
	Kinnitamise kuupäev: <DataType30850504_4_1 />	Versioon nr: 3
	Avaldatud: intranetis	Lk. 11 / 18

- 9.1. Põhjalik saldoandmike kontroll viiakse läbi üks kord aastas aasta lõpu saldoandmike kohta. Kontrolli alustatakse, kui esimesed aasta kohta esitatud saldoandmikud on sisestatud, ning lõpetatakse märtsi lõpul. Selles etapis vaadatakse saldoandmikke üle rida-realt. Samal ajal kontrollivad ka aruandekohustuslased ise oma saldosisid ja võrdlevad tehingupartneritega saldosisid. Saldoandmikud on sel ajal avatud, iga üksus võib oma andmeid muuta.
- 9.2. Saldoandmiku kontrolli käigus otsitakse vigu, millest tüüpilisemad on kirjeldatud saldoandmiku kontrolli juhendis, toetuste kajastamise juhendites ja bilansiväliste kontode esitamise juhendis. Juhendid on avaldatud RTK veebilehel.
- 9.3. Kontrolli käigus leitud vigade kohta tehakse märge Excelis hoitavasse faili „esitajad” (vt sise-eeskirja punkt 5.2) ja saadetakse aruandekohustuslasele e-kiri vea parandamiseks. Märge olemasolul „esitajate” failis jälgitakse vea parandamist, mille järel uuendatakse faili „esitajad”, kuni kõik vead on parandatud.
- 9.4. Kontrollitakse riigiasutuste poolt kajastatud tekkepõhiste siirete kandeid ning kontode 203500 ja 103500 liikumist. Kontole 203500 ja 103500 kantakse tekkepõhised siirded kontode 700002 või 710002 kaudu (kanne tulemiaruaande viimiseks nulli), põhivara ümberhindluste tulemused (kontogrupp 2904 viiakse nulli), arvestuspõhimõtete muutmise tulemused ja eelmiste perioodide oluliste vigade parandamised (kanded RV-koodiga 28) ning muud ebatavalised kanded, mille korral ei kajastata tulemust tulemiaruaandes, vaid otse netovara muutusena. Koostatakse kannete koond, mille alusel viiakse saldoandmike infosüsteemi ja SAPI RAMi tekkepõhiste siirete vastaskanded.
- 9.5. Peale saldoandmike sulgemist tehakse aprilli alguses lõplik järelkontroll. Kui aruandekohustuslased pole oma vigu parandanud, siis teevad seda FAO töötajad. Järelkontrolli käigus parandatakse ka uued vead, mida aruandekohustuslased on teinud selle perioodi jooksul, millal saldoandmikud olid avatud muutmiseks. Aruandekohustuslastele saadetakse tehtud paranduste kohta e-kiri.

10. SALDODE VÕRDLUSFAILID

- 10.1. Saldoandmike esitajate vaheliste saldode võrdlusfailid tehakse kvartaalselt ja aasta lõpu seisuga esimesel võimalusel peale saldoandmike lukustamist.
- 10.2. **Faili ettevalmistamine ja vahede filtreerimine**
 - a) SAP BO aruandest „Saldoandmike võrdlusfail vahemikuga” võetakse võrdlusfailid TP-koodi algustunnuste kaupa Excelisse. Failid asuvad RTK võrgukettal FAO kataloogi „Kuu-kvartaliaruannete kontr. dokum” kuu kohta avatud alamkataloogis ning on tähistatud perioodi nime ja võrreldava TP-koodi algsnumbriga.
 - b) Filtreerimiseks võetakse faile kindlas järjekorras: esimesena võrreldakse TP-koodid algusega 014, seejärel 012, seejärel ülejäänud numbrilises järjekorras, s.t 00, 010, 011, 013, 015, 016, 017, 02, 1, 2, 3, 4, 5 ja 6. Igas järgmises failis võrreldakse saldosisid järgmiste TP-koodidega ja jäetakse välja varasemates failides juba võrreldud TP-koodid (nt 012 failis ei võrrelda enam saldosisid 014-ga, kuna need on juba failis 014 võrreldud jne).
 - c) Eraldi võrreldakse bilansikontode ja tulemikontode saldosisid, jälgides ka allika koodide (arvestades lubatud lihtsustusi) ja rahavoo koodide vastavust.
 - d) Vastaspoolega kokkulangevad saldoread ja alla 1000 euro suurused vahed kustutatakse filtreerimise käigus. Ettemaksete korral, millele järgmisel aastal TP-koodi enam ei panda, jäetakse summad võrdlusfaili ka siis, kui need lähevad vastaspoolega kokku (kontod algusega 154, 155, 156, 157, 253800).

Riigi Tugiteenuste Keskus	Protsessi omanik: FAO juhataja	Tähis: K9
	Kinnitamise kuupäev: <DataType30850504_4_1 />	Versioon nr: 3
	Avaldatud: intranetis	Lk. 12 / 18

e) Kuni filtreerimise lõpuni hoitakse alles algfaili, et kontrollida, kas üldvahe peale filtreerimist on ligilähedane algsega (ei ole täpselt sama, kuna kuni 1000 eurosed vahed kustutatakse). Peale kontrollimist algfail kustutatakse.

10.3. Vahede töötlemine

a) Järelejäänud vahed vaadatakse ükshaaval üle ja otsustatakse, millist tüüpi vahega on tegemist.

b) Iga vahe kohta märgitakse seda hõlmavatele saldoandmike ridadele selgitus vahe kohta. Nt põhivara soetus ühel üksusel ja müügitulu teisel üksusel, sihtfinantseerimise kohustus (vastaspool kandis kuluks sihtfinantseerimise andmisel), eelmisest perioodist ületunud vahed (seoses periodiseerimisega), uued periodiseerimisest tulenevad vahed.

c) Vahede kohta, mille osas ei ole vahe tekke põhjus teada, küsitakse e-kirja teel selgitust ühelt või mõlemalt osapoolt. Kui üks osapooltest tunnistab vahe parandamist vajavaks veaks, siis teeb FAO töötaja aruandekohustustlase saldoandmikus paranduse ja kustutab vahe võrdlusfailist. Vahede kohta, mille osas selgub, et need peavad teatud põhjusel vaheks jääma, kirjutatakse vastav selgitus konsolideerimiskande tegemiseks.

11. KONSOLIDEERIMISKANDED

11.1. Konsolideerimiskannete fail

Iga võrdlusfaili vahede ja nende kohta sinna lisatud kommentaaride alusel koostatakse Excelis konsolideerimiskannete fail. Igale kandlele lisatakse kommentaar vahe olemuse kohta.

11.2. Konsolideerimiskannetes kasutatavad TP-koodid

Kui konsolideerimiskanne tehakse paljude tehingupartnerite samasisuliste vahede kohta koondkandena, näiteks maksusaldode vahe kohta, kasutatakse konsolideerimiskannetes üldisi TP-koode, mis tähistavad konsolideerimisgruppi: 099001 riigiasutused, 099301 riigi valitsussektoris kuuluvad sihtasutused, 099401 riigi äriühingud, 099501 riigi valitsussektoris mittekuuluvad sihtasutused, 199101 KOVid, 199301 KOV valitsussektoris kuuluvad sihtasutused, 199401 KOV äriühingud, 199501 KOV valitsussektoris mittekuuluvad sihtasutused, 699201 muud valitsussektoris kuuluvad avalik-õiguslikud juriidilised isikud, 699301 muude avalik-õiguslike juriidiliste isikute valitsussektoris kuuluvad sihtasutused, 699401 muude avalik-õiguslike juriidiliste isikute äriühingud, 699501 muud valitsussektoris mittekuuluvad avalik-õiguslikud juriidilised isikud ja muude avalik-õiguslike juriidiliste isikute valitsussektoris mittekuuluvad sihtasutused.

11.3. Konsolideerimisüksused

Kanded imporditakse saldoandmike infosüsteemi järgmistele üksustele:

099001 vahed riigiasutuste aruande korrigeerimiseks, 099301 vahed riigi valitsussektoris kuuluvate sihtasutuste aruande korrigeerimiseks, 099401 vahed riigi äriühingute aruande korrigeerimiseks, 099501 vahed riigi valitsussektoris mittekuuluvate sihtasutuste aruande korrigeerimiseks, 199101 vahed KOVide aruande korrigeerimiseks, 199301 vahed KOV valitsussektoris kuuluvate sihtasutuste aruande korrigeerimiseks, 199401 vahed KOV äriühingute aruande korrigeerimiseks, 199501 vahed KOV valitsussektoris mittekuuluvate sihtasutuste aruande korrigeerimiseks, 699201 vahed muude avalik-õiguslike juriidiliste isikute aruande korrigeerimiseks, 699301 vahed muude avalik-õiguslike juriidiliste isikute valitsussektoris kuuluvate sihtasutuste aruande korrigeerimiseks, 699401 vahed muude avalik-õiguslike juriidiliste isikute äriühingute aruande korrigeerimiseks, 699501 vahed valitsussektoris mittekuuluvate muude avalik-õiguslike juriidiliste isikute ja muude avalik-õiguslike juriidiliste isikute valitsussektoris mittekuuluvate sihtasutuste aruande

Riigi Tugiteenuste Keskus	Protsessi omanik: FAO juhataja	Tähis: K9
	Kinnitamise kuupäev: <DataType30850504_4_1 />	Versioon nr: 3
	Avaldatud: intranetis	Lk. 13 / 18

korrigeerimiseks, 799701 vahed avaliku sektori aruande korrigeerimiseks, 799702 vahed valitsussektori aruande korrigeerimiseks.

12. AUDITEERITUD AASTAARUANNETE VASTAVUSE VÖRDLEMINE SALDOANDMIKEGA

- 12.1. Vastavalt üldeeskirjale edastavad aruandekohustuslased FAOLE auditeeritud aastaaruanded. Aruanded edastatakse kas elektroonselt või tehakse kättesaadavaks aruandekohustuslase veebilehel.
- 12.2. FAO töötaja võrdleb auditeeritud aastaaruande andmed saldoandmike infosüsteemi aruannetega. Kui leitakse erinevusi, siis:
 - a) kui viga on saldoandmikus ja saldoandmikke ei ole veel loetud lõplikeks (koondaruanne ei ole veel lõplikult vormistatud ja vea parandamine on ajaliselt võimalik), siis parandatakse saldoandmik;
 - b) kui viga on saldoandmikus ja saldoandmikud on loetud lõplikeks, siis saadetakse aruandekohustuslasele e-kiri koos selgitusega, kuidas viga järgmisel aastal saldoandmikus parandada;
 - c) kui leitakse viga auditeeritud aastaaruandes, siis saldoandmikku ei parandata ja aruandekohustuslasele saadetakse e-kiri, milles selgitatakse, kuidas ta vea järgmisel aastal parandab.
- 12.3. Aastaaruande võrdlemise kohta saldoandmikuga tehakse märke üksuste faili koos audiitori nimetuse, audiitori märkuste ja leitud vahede fikseerimisega. Üksuste faili lisatakse samal ajal ka üksuse kohta saldoandmike infosüsteemis olevatest aruannetest leitud põhinäitajad, s.o tegevustulude, tegevuskulude, tulemi/kasumi, varade, kohustiste ja netovara kohta (vt sise-eeskirja punkt 6.2).

13. RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANDE KOOSTAMINE

- 13.1. Excelis ettevalmistatavaid aruandevormide faile hoitakse võrgukataloogis FAO -> „Riigi majandusaasta aruanded“ vastava aasta alamkataloogis „aastaaruanne xx“ (vt sise-eeskirja punkt 6.1). Koondfaile on 4, eraldi riigi konsolideeritud ja konsolideerimata raamatupidamise aastaaruanne, informatsioon KOV üksuste kohta, informatsioon avaliku sektori ja valitsussektori kohta ning riigieelarve täitmise aruanne.
- 13.2. Põhiaruanded ja lisad saadakse SAP BO-st, kus konsolideerimiseks vajalikud elimineerimised on automaatselt tehtud, või võetakse täpsustatud andmete saamiseks SAP BO-st päringutena ja konsolideeritakse need Exceli valemite abil.
- 13.3. SAP BO-s loodud automaatsed aruanded on koostatud iga koondaruandes kajastatud alamsektori liigenduses, st aruanded võetakse riigieelarveliste üksuste (konsolideerimata riik), konsolideeritud riigi, konsolideeritud KOVide, konsolideerimata KOVide, avaliku sektori ja valitsussektori kohta.
- 13.4. **Põhiaruanded:**
 - a) bilanss ja tulemiaruanne – pikk bilanss ja pikk tulemiaruanne (iga konto kaupa) võetakse aruandena SAP BO-st. Kontoklasside saldod sisestatakse bilansi ja tulemiaruanne vormi.
 - b) rahavoogude aruanne – täidetakse viimasena peale kõikide lisade koostamist kaudsel meetodil, kasutades lisades esitatud andmeid.
 - c) netovara muutuste aruanne – aruande koostamisel kasutatakse SAP BO aruannet „Eraldiste, netovara ja osaluste liikumine“ -> „Netovara liikumine“, milles esitatakse kontoklassi 29 liikumine RV-koodide kaupa.
- 13.5. **Arvestusmeetodid ja hindamisalused ning ülevaade riskide haldamisest**

Riigi Tugiteenuste Keskus	Protsessi omanik: FAO juhataja	Tähis: K9
	Kinnitamise kuupäev: <DataType30850504_4_1 />	Versioon nr: 3
	Avaldatud: intranetis	Lk. 14 / 18

Eelmise aasta vastavat lisa aluseks võttes muudetakse teksti lähtudes aruandeperioodil läbi viidud korrigeerimistest, sh arvestuspõhimõtete ja esitlusviisi muutustest ja leitud oluliste vigade parandamisest. Ülevaate riskide haldamisest koostab ja esitab FAO-le RM riigikassa osakond.

13.6. **Konsolideeritud üksused**

Saadakse ettevalmistatud üksuste failist (vt sise-eeskirja punkt 12.3).

13.7. **Raha ja selle ekvivalendid**

SAP BO aruandest „Bilanss ja tulemiaruanne“ -> „Pikk bilanss“ kontorühmast 100 ja kontolt 101100. Raha asukoha järgi vastavate kontode päringust, jaotades selle TP-koodide järgi. Aruandeperioodil teenitud intressitulu saadakse SAP BO aruandest „Bilanss ja tulemiaruanne“ -> „Pikk tulemiaruanne“ kontolt 655000 (intressitulu deposiitidelt). Keskmise intressimäär leitakse intressitulu ning keskmise raha jäägi ((aasta algul pluss aasta lõpul)/2) suhtena.

13.8. **Finantsinvesteeringud**

SAP BO aruandest „Investeeringute liikumine“ -> „Finantsinvesteeringud“, kuhu hõlmatakse kontorühmade 101 ja 151 jaotus RV-koodide alusel. Finantsinvesteeringutelt saadud tulu võetakse SAP BO aruandest „Bilanss ja tulemiaruanne“ -> „Pikk tulemiaruanne“ kontoklassist 65 (kontod 655010, 6552, 6554). Võlakirjade jaotus emiteerija järgi leitakse võlakirjade kontode päringust jaotatuna TP-koodide järgi. Täpsem informatsioon osaluste kohta rahvusvahelistes organisatsioonides saadakse RM riigikassa osakonnast.

13.9. **Maksud, lõivud, trahvid**

Nõuded ja kohustused SAP BO aruandest „Bilanss ja tulemiaruanne“ -> „Pikk bilanss“ kontorühmadest 102, 1037, 200, 2030. Maksu-, lõivu ja trahvitulud ja -kulud SAP BO aruandest „Bilanss ja tulemiaruanne“ -> „Pikk tulemiaruanne“ kontoklassist 30, kontorühmadest 320, 382, 388, 601. Konsolideerimisel tehtud elimineerimised saadakse SAP BO aruandest „tulem seotud osapooled“.

13.10. **Muud nõuded ja ettemaksed**

SAP BO aruandest „Bilanss ja tulemiaruanne“ -> „Pikk bilanss“ kontorühmad 103 (v.a 1033 tuletisinstrumendid), 152, 153.

13.11. **Antud laenud**

SAP BO aruandest „Laenude liikumine“ -> „Antud laenude liikumine“, kuhu hõlmatakse kontogruppide 1032 ja 1532 jaotus. Intressitulu võetakse aruandest „pikk tulem“ kontogrupist 6580, keskmine intressimäär leitakse intressitulu ning keskmise laenude jäägi ((aasta algul pluss aasta lõpul)/2) suhtena.

13.12. **Varud**

SAP BO aruandest „Bilanss ja tulemiaruanne“ -> „Pikk bilanss“ kontorühmast 108. Varude allahindlus aruandest „pikk tulem“ konto 608020. Müügist saadud kasum aruandest „pikk tulem“ kontogrupist 3818.

13.13. **Osalused sihtasutustes**

SAP BO aruandest „Eraldiste, netovara ja osaluste liikumine“ -> „Osaluste liikumine“, hõlmatakse kontorühma 150 jaotus RV-koodide alusel. Kasum/kahjum SAP BO päringuna kontorühmast 652, jaotades selle TP-koodide lõikes.

13.14. **Osalused tütar- ja sidusettevõtjates**

SAP BO aruandest „Eraldiste, netovara ja osaluste liikumine“ > „Osaluste liikumine“, (vt eelmine punkt). Kasum/kahjum SAP BO päringuna kontorühmast 652, jaotades selle TP-koodide lõikes.

13.15. **Kinnisvarainvesteeringud**

SAP BO aruandest „Investeeringute liikumine“ -> „Kinnisvarainvesteeringud“, kuhu hõlmatakse kontorühma 154 jaotus RV-koodide alusel. Tulud ja kulud aruandest „pikk tulem“ kontode

Riigi Tugiteenuste Keskus	Protsessi omanik: FAO juhataja	Tähis: K9
	Kinnitamise kuupäev: <DataType30850504_4_1 />	Versioon nr: 3
	Avaldatud: intranetis	Lk. 15 / 18

3810, 55112, 322500, 323300, 323700, 323710, bilansiväline informatsioon kontorühmadest 9220 ja 9230.

13.16. Materiaalne põhivara

SAP BO aruandest „Põhivara liikumise aruanne“ -> „Materiaalse põhivara liikumine“, kuhu hõlmatakse kontorühma 155 jaotus RV-koodide alusel, müügitulu aruandest „pikk tulem“ kontogrupist 3811, bilansiväline informatsioon kontorühmadest 921, 922 ja 923.

13.17. Immateriaalne põhivara

SAP BO aruandest „Põhivara liikumise aruanne“ -> „Immateriaalse põhivara liikumine“, kuhu hõlmatakse kontorühma 156 jaotus RV-koodide alusel.

13.18. Investeeringud tegevusalade lõikes

SAP BO aruandest „saldo päring“, kuhu hõlmatakse saldod kontorühmadest 154, 155, 156 ja 157 RV-koodiga 01 tegevusvaldkondade kaupa.

13.19. Bioloogilised varad

SAP BO päringuna kontorühmast 157. Metsade kogused ja arvestuslik turuväärtus saadakse Riigimetsa Majandamise Keskuse aastaaruandest ning haridus-ja teadusministeeriumi koolilt eraldi teatisena. Maavaravarude kohta saadakse andmed keskkonnaministeeriumilt.

13.20. Muud kohustised ja saadud ettemaksed

SAP BO aruandest „Bilanss ja tulemiaruanne“ -> „Pikk bilanss“ kontogrupid 2032, 2035, 2036, 2038, 2039, 2500, 2535, 2536 ja 2538. Klientide raha jaotus leitakse SAP BO konto 203630 liigendamisega TP-koodide lõikes.

13.21. Eraldised

SAP BO aruandest „Eraldiste, netovara ja osaluste liikumine“ -> „Eraldiste liikumine“, kuhu hõlmatakse kontorühmade 206 ja 256 jaotus RV-koodide alusel. Eraldi koondatakse Excelis andmed pensionieraldiste kohta lähtudes pensionieraldiste arvestustabelitest.

13.22. Laenukohustised

Laenukohustiste jaotus järelejäänud tähtaja järgi SAP BO aruandest „Laenukohustised järelejäänud tähtaja järgi“, hõlmatakse kontogruppide 208, 258 ning 910 saldod; laenukohustiste liikumine SAP BO aruandest „Laenude liikumine“ -> „Saadud laenude liikumine“, hõlmatakse kontoklasside 208 ja 258 liikumine RV-koodide alusel.

13.23. Tuletisinstrumendid

SAP BO päringuna kontode 103300, 209000, 29700, 650110 kohta; täiendav informatsioon nende üksuste aastaaruannetest, kellel vastavaid instrumente on.

13.24. Saadud ja antud toetused

SAP BO päringutena, saadud toetuste osas hõlmatakse kontod algusega 1035, 1535, 2038, 257, 35; antud toetuste osas hõlmatakse kontod algusega 1038, 2035, 4, sealjuures jagatakse kontod kodumaiseks ja välisabiks ning välisabi omakorda Euroopa Liidust saadud toetusteks ja muus välisabiks allikate koodidest 21-39 ja tehingupartneri koodidest algusega 9002.

13.25. Reservid

SAP BO aruandest „Eraldiste, netovara ja osaluste liikumine“ -> „Netovara liikumine“ kontoklass 29, täpsem aruandlus liikumiste kohta RMI aastaaruandest.

13.26. Kaupade ja teenuste müük, muud tulud, majandamiskulud, põhivara amortisatsioon ja väärtuse muutus, muud kulud, finantstulud ja -kulud

SAP BO aruandest „Bilanss ja tulemiaruanne“ -> „Pikk tulemiaruanne“ vastavate kontoklasside saldode alusel.

13.27. Tööjõukulud

SAP BO aruandest „Töötasu aruanne“, millesse hõlmatakse kontoklass 50 (tööjõukulud) ja 90 (töötajate arv). Tööjõukulude hulgas kajastatud muud tööjõukulud (sh erisoodustused, maksud ja sotsiaalkindlustusmaksed jms) saadakse SAP BO aruandest „Bilanss ja tulemiaruanne“ -> „Pikk tulemiaruanne“ kontorühmadest 505, 506 ja 507.

Riigi Tugiteenuste Keskus	Protsessi omanik: FAO juhataja	Tähis: K9
	Kinnitamise kuupäev: <DataType30850504_4_1 />	Versioon nr: 3
	Avaldatud: intranetis	Lk. 16 / 18

13.28. Kulud tegevusalade lõikes

SAP BO aruandest „Kulud tegevusalade lõikes“, mis hõlmab kontoklasside 4, 50, 55, 6 jaotust tegevusala koodide lõikes.

13.29. Tehingud avaliku sektori ja sidusüksustega

SAP BO aruandest „Seotud osapooled“.

13.30. Tingimuslikud kohustused ja varad

SAP BO päringuna kontoklassist 91. Täiendav informatsioon aruandekohustuslaste aastaaruannetest või küsitud lisaselgitustest.

13.31. Riigieelarve täitmise aruanne

Riigieelarve täitmise aruande koostamiseks kasutatakse SAP BO aruandeid EA000, järgmisse aastasse üleviidud jääkide kohta EA021 ja EA022. Andmed võrreldakse valitsemisala saldoandmikus esitatud andmetega ning riigieelarve seaduse alusel kehtestatud riigieelarve ja selle muutmise dokumentidega. Eelarve ja täitmise jaotus programmidele saadakse RMI poolt pakutavast infosüsteemist KAIS. KAISI andmeid haldavad valitsemisalad ja asutused ise. Riigieelarve täitmise aruande koondosas kasutatakse saldoandmike infosüsteemi aruandeid riigieelarveliste asutuste konsolideerimisgrupi kohta, sh aruandeid „Bilanss ja tulemiaruanne“ ja „Saldo päring“.

14. RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANDE ESITAMINE AUDITEERIMISEKS

14.1. Raamatupidamise aastaaruande Exceli failid (vt sise-eeskirja punkt 13.1) saadetakse Riigikontrollile esimesel võimalusel, olenevalt nende valmimise järjekorrast.

14.2. Samaaegselt tõstab FAO Excelis koostatud aruanded ümber Wordi faili.

14.3. Wordi fail saadetakse RMile raamatupidamise aastaaruande projektina.

15. TEGEVUSED AUDITI AJAL JA ARUANDE LÕPETAMINE

15.1. Auditeerimise ajal vastatakse Riigikontrolli küsimustele ning parandatakse või täiendatakse aastaaruannet vastavalt Riigikontrolliga kokkulepitule. Olenevalt paranduste iseloomust ja aruande koostamise etapist viiakse need kõigisse valminud dokumentidesse, sh konsolideerimiskannetesse Excelis, konsolideerimisüksuste saldoandmikesse saldoandmike infosüsteemis, aastaaruande failidesse nii Excelis kui ka Wordis.

15.2. Kui Riigikontroll teatab auditeerimise lõpetamisest, saadetakse RMile lõplik riigi raamatupidamise aastaaruanne koos lisade ja lisainformatsiooniga Wordi failis.